

7. Kybanov A. Ia. Upravlenye personalom: konkurentosposobnost vypusknykov vuzov na rynke truda: monohr. / A. Ia. Kybanov, Yu. A. Dmytryeva; Hos.un-tu pravleniya. – M. : YNFRA, 2011. – 229 s. [in Russian]

УДК 330

Сердюк І.Г.

*к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки
Київського національного економічного
Університету імені Вадима Гетьмана*

**ПЛАТА ЗА ДІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З ОХОРОНОЮ ПРАВ
НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

**OFFICIAL FEES FOR ACTIONS RELATED TO INTELLECTUAL
PROPERTY OBJECTS: THEORETICAL
AND PRACTICAL CHALLENGES**

I. Serdyuk,

PhD in Economics, Associate Professor
Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman

АНОТАЦІЯ: У даній статті порушені теоретичні та практичні питання визначення розмірів зборів за дії з об'єктами права інтелектуальної власності в Україні, досліджено зарубіжний досвід у цій сфері, розроблено рекомендації щодо вдосконалення існуючої системи зборів за дії з об'єктами права інтелектуальної власності та їх інтеграції в існуючу систему адміністративних послуг в Україні.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інтелектуальна власність, об'єкти права інтелектуальної власності, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торговельні марки, інновації, адміністративні послуги.

ABSTRACT: The present paper addresses topics concerning theoretical and practical challenges of determining fees for actions related to the protection of intellectual property rights in Ukraine, analyzes international experience in this field, develops recommendations concerning optimization of the existing system of fees for actions related to the protection of intellectual property rights and its integration into the present system of administrative services in Ukraine.

KEY WORDS: intellectual property, IP objects, inventions, utility models, industrial designs, trademarks, innovations, administrative services.

Постановка проблеми. Питання про активізацію інноваційних процесів в економіці були та залишаються в центрі уваги економістів-науковців та практиків. У наш час вони не втрачають своєї актуальності як для країн з перехідною економікою, так і для країн з ринковою економікою, досвід яких підтверджує визначальну роль інноваційних факторів в досягненні прийнятних показників економічного зростання. Як відомо, глибинною сутністю інноваційної діяльності є набуття при її здійсненні прав на об'єкти права інтелектуальної власності (далі – «ОПІВ»), розпорядження цими правами, а також здійснення захисту прав інтелектуальної власності. Роль держави при цьому полягає, зокрема, у встановленні зборів та мита за дії, пов'язані з охороною та захистом прав на ОПІВ, передбаченні фінансування витрат суб'єктів господарювання на міжнародне патентування винаходів, чіткій регламентації порядку оподаткування операцій з ОПІВ тощо. На превеликий жаль, питання визначення розмірів зборів за дії з ОПІВ, особливо в контексті прийнятого в Україні курсу на розвиток інноваційної діяльності та стимулювання охорони прав інтелектуальної власності, розбудови «сервісної держави» та запровадження адміністративної реформи, залишилися недостатньо вивченими. Єдине дослідження питання адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності висвітлено в працях Саєнка А.І. [1-4].

Метою даної статті є розроблення, на підставі аналізу та узагальнення зарубіжного досвіду, рекомендацій щодо вдосконалення існуючої системи зборів за дії з ОПІВ та їх інтеграції в існуючу систему адміністративних послуг в Україні з урахуванням прийнятих Україною зобов'язань за міжнародними угодами.

Виклад основного матеріалу. Однією з визначних подій в історії міжнародного співробітництва нашої країни, що відбулася протягом останнього часу, слід назвати прийняття Закону України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» [5], яким було ратифіковано Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – «Угода про асоціацію»). Відповідно до положень ст. 157 Угоди про асоціацію, метою її підписання у сфері інтелектуальної власності є спрощення створення і комерційного використання інноваційних продуктів та продуктів творчої діяльності на території Сторін, а також досягнення нале-

жного та ефективного рівня охорони і захисту прав інтелектуальної власності.

Особливу увагу слід звернути на положення ст. 230 Угоди про асоціацію відповідно до якої сторони зазначеної угоди мають забезпечити подальші додаткові заходи, процедури та засоби захисту, необхідні для забезпечення дотримання охорони прав інтелектуальної власності. Ці заходи, процедури та засоби захисту мають бути добросовісними і справедливими та не повинні бути надмірно чи складними чи дорогими або спричиняти необґрунтовані строки невинуватених затримки. Крім того, у абз. 2 цієї ж статті Угоди про асоціацію зазначено, що ці заходи та засоби захисту мають також бути ефективними, співрозмірними і стримуючими та мають застосовуватись таким чином, щоб уникнути створення перешкод законній торгівлі та забезпечити їх захист від зловживань [5].

З огляду на зазначене, а також беручи до уваги внесення змін до низки нормативно-правових актів, що регулюють питання зборів за дії з ОПІВ, що можуть мати місце у майбутньому [6], цікавим представляється проведення дослідження перспективних розмірів зборів з точки зору їх обґрунтованості та відповідності прийнятим Україною зобов'язанням у сфері розвитку інноваційної діяльності та охорони і захисту інтелектуальної власності відповідно до міжнародних угод.

Основними аргументами на користь суттєвого підвищення розмірів зборів за дії з ОПІВ в Україні є такі:

Позитивна динаміка номінального ВНД та зростання мінімальної заробітної плати за минулі 10 років. Динаміка номінального ВНД на душу населення не може бути прийнятним макроекономічним показником для обґрунтування необхідності збільшення розмірів зборів з наступних причин: (1) номінальний ВНД на душу населення не враховує дію інфляційного чинника; (2) збільшення показника ВНД на душу населення протягом досліджуваного періоду є також наслідком зміни валютного курсу та скорочення чисельності населення України; (3) ВНД – це сумарна вартість всіх товарів та послуг, створених вітчизняними виробниками за вирахуванням амортизаційних відрахувань, однак згідно положень Цивільного кодексу України, обмеження щодо резидентності суб'єктів права інтелектуальної власності відсутні. Отже, макроекономічним показником, який доцільно брати до уваги для обґрунтування необхідності зміни розмірів зборів за дії з ОПІВ є ВВП країни.

За даними Світового Банку [7], починаючи з 2007 р. максимальний темп росту реального ВВП нашої країни становив 7,9% (у

2007 р.), а протягом останніх п'яти років – 2,3%, при цьому прогностичні значення не перевищують 4,0%. У аналітичних записках Світового Банку зазначається, що економічне зростання в нашій країні залишається помірним, що обумовлено, зокрема, незавершеними структурними реформами. Звісно, позитивною тенденцією є відновлення росту ВВП, однак цей показник є доволі слабким, оскільки зростання відбувається після загального падіння рівня реального ВВП в період 2014 та 2015 років [8].

На користь показника ВВП як макроекономічного індикатора для встановлення рівня зборів за дії з ОПВ свідчать також дані рис. 1. Як видно з наведеного рисунку, спостерігається зв'язок між щорічними темпами приросту кількості поданих заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки та знаки для товарів і послуг в Україні та динамікою реального ВВП в Україні. За офіційними даними ВОІВ, подібна ситуація спостерігається і в зарубіжних країнах із розвинутою системою охорони інтелектуальної власності та високою часткою інноваційно активних підприємств [12; 13].

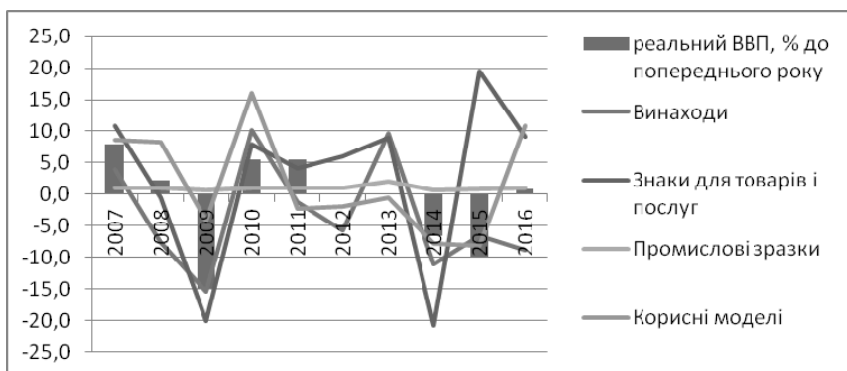

Рис. 1 Динаміка реального ВВП, % до попереднього року та темпи приросту поданих заявок на ОПВ

Джерело: складено автором за даними [7; 9-11]

У пояснювальній записці зазначено також, що внаслідок браку коштів в Україні втрачаються стимули для залучення до державної системи правової охорони інтелектуальної власності кваліфікованих кадрів. Як відомо, у 2013 році ДП «Український інститут інтелектуальної власності» (УКРПАТЕНТ) було надано статус Міжнародного пошукового органу (МПО) та Органу міжнародної

попередньої експертизи (ОМПЕ). У травні 2017 року Комітет з технічної співпраці РСТ рекомендував Асамблеї Союзу РСТ продовжити призначення УКРПАТЕНТу органом МПО/ОМПЕ на десять років, починаючи з 2018 року. УКРПАТЕНТ було визнано таким, що повністю відповідає вимогам РСТ для продовження такого призначення. Крім того, у 2012 році УКРПАТЕНТом отримано сертифікат відповідності системи менеджменту якості вимогам міжнародного стандарту ISO 9001:2008.

Не викликає сумніву твердження про необхідність підвищення розмірів зборів, однак, очевидно, що вихідним положенням має стати саме невідповідність між обсягами надходжень зборів та рівнем витрат на проведення експертизи ОПІВ, ведення реєстрів, запровадження електронних інформаційних технологій, оплату членських внесків тощо. Важливо, щоб суб'єкти господарювання, які є споживачами послуг у сфері інтелектуальної власності, мали гарантії того, що збільшені розміри зборів призведуть до підвищення рівня якості та скорочення термінів проведення експертизи ОПІВ.

Виходячи з теорії адміністративного права, державні збори є платою за отримання державних послуг. При цьому при ціноутворенні слід керуватись рівнем понесених витрат на надання цих послуг, що цілком відповідає принципам, покладеним в основу адміністративної реформи, що відбувається в Україні, а також діючому законодавству у сфері ціноутворення [14; 15]. Визначаючи розмір плати за послуги, треба також враховувати недопустимість обмеження реалізації прав і свобод громадян через надмірну плату за адміністративні послуги.

Політика у сфері інтелектуальної власності загалом та встановлення розмірів зборів за дії з ОПІВ зокрема, має відповідати: по-перше, Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні [16]; по-друге, засадам формування та реалізації економічної політики в країні; по-третє, засадам державної інноваційної політики України. В останньому випадку мова йде, у тому числі, про Національну доповідь 2017 «Цілі сталого розвитку: Україна» на період до 2030 року та Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» [17; 18].

В обґрунтуванні перспективних розмірів зборів відсутній детальний аналіз міжнародного досвіду у цій сфері, були використані лише абсолютні показники розмірів зборів на реєстрацію торговельної марки в Республіці Молдова. Однак, як свідчить аналіз наукових публікацій, ринку інтелектуальної власності Ре-

спубліки Молдови притаманна низка негативних факторів [19]. За даними Глобального інноваційного індексу 2018, Республіка Молдова займає 49 місце в рейтингу, у той же час наша країна посіла в ньому 43 місце, піднявшись на 7 позицій порівняно з попереднім роком [20; 21].

Перспективи підвищення розмірів зборів, звісно, викликали жваву дискусію у професійних колах. Так, під час круглого столу, який проводився Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація правників України» 5 березня 2018 р., на розгляд громадськості була представлена порівняльна характеристика зборів за дії з ОПІВ в Україні та у країнах Вишеградської групи [22]. За даними представлених розрахунків, показники співвідношення рівня прожиткового мінімуму та ВВП на душу населення в Україні до вартості реєстрації торговельної марки і витрат на патентування винаходів (корисних моделей) в Україні є значно нижчим порівняно з аналогічними показниками європейських країн.

Істотне зростання розмірів зборів, на нашу думку, матиме наступні негативні наслідки:

- прийняття власниками патентів та свідоцтв рішень не здійснювати охорону прав інтелектуальної власності та не підтримувати чинність/не продовжувати строки дії охоронних документів. Оскільки такі рішення ґрунтуватимуться не на чинниках маркетингового та/або господарського характеру, а будуть зумовлені саме значними розмірами витрат на сплату відповідних зборів, рівень захисту прав інтелектуальної власності в країні буде знижуватися;

- альтернативним варіантом розвитку подій стане включення витрат, пов'язаних з набуттям майнових прав інтелектуальної власності та підтриманням чинності охоронних документів до собівартості продукції (робіт, послуг), що призведе до зростання цін на товари та послуги;

- беручи до уваги нещодавні зміни до Господарського процесуального кодексу України, актуальним стане питання відшкодування збитків (витрат), пов'язаних із набуттям та підтриманням чинності майнових прав інтелектуальної власності, у випадку визнання охоронних документів недійсними. Відтак, прогнозовано є можливість покладання на УКРПАТЕНТ зобов'язань по відшкодуванню понесених суб'єктами права інтелектуальної власності достатньо великих розмірів зборів та судових витрат за вищезазначені дії.

На нашу думку, існуюча система зборів за дії з ОПІВ вимагає перегляду і повинна ґрунтуватися на наступному.

По-перше, у формально-організаційному плані, збори за дії з ОПІВ повинні бути включені до вітчизняної системи адміністративних послуг, а ті з них, які за своєю сутністю не є адміністративними послугами, повинні адмініструватися як платні послуги закладу експертизи. Очевидними перевагами повноцінного включення зборів за дії з ОПІВ до вітчизняної системи надання адміністративних послуг є:

(i) встановлення граничних термінів надання кожної конкретної послуги (на сьогодні саме відсутність законодавчо передбачених термінів проведення експертизи є однією із нагальних проблем, притаманних вітчизняній сфері інтелектуальної власності);

(ii) дотримання принципу раціональної мінімізації кількості документів та процедурних дій, що вимагаються для отримання адміністративних послуг (наприклад, на виконання положень ч. 9 ст. 9 Закону України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 року № 5203-VI (далі – «Закон про адмінпослуги»)) [23], УКРПАТЕНТ може отримати доступ до відповідних баз даних, тому відпаде необхідність у наданні суб'єктами права інтелектуальної власності-резидентами України документів, що підтверджують зміну їх найменування та/або адреси);

(iii) дотримання вимог щодо якості надання адміністративних послуг. Зупинимось більш детально на цьому моменті.

Наразі якість проведення експертизи не задовольняє професійних учасників ринку інтелектуальної власності. Законом про адмінпослуги встановлено, що у передбачених законодавством випадках плата за надання адміністративних послуг зараховуватиметься не до державного або місцевого бюджетів. Отже, законодавством передбачена можливість використання надходжень від справляння плати за надання адміністративних послуг на розвиток вітчизняної системи охорони прав інтелектуальної власності, що включатиме підготовку та перепідготовку фахівців, оплату доступу до комерційних пошукових баз, розробку та запровадження повноцінного електронного документообігу тощо.

Законом про адмінпослуги також передбачена можливість видання суб'єктом надання адміністративних послуг організаційно-розпорядчих актів про встановлення власних вимог щодо якості надання адміністративних послуг. Отже, потенціал підвищення якості надання послуг щодо проведення експертизи ОПІВ також залежить від взаємодії державного органу виконавчої влади у сфері інтелектуальної власності та УКРПАТЕНТу як закладу експертизи. Така взаємодія дасть можливість здійснювати надання адмінпослуг у сфері інтелектуальної власності із дотриманням

принципів відкритості та прозорості та дозволить громадськості здійснювати моніторинг вартості надання послуг експертизи ОПВ.

По-друге, зміни мають стосуватися і підходів до визначення контингенту отримувачів пільг зі сплати адміністративних послуг. Насамкінець, зміни мають стосуватися переліку та розмірів зборів за дії з ОПВ з дотриманням наступних підходів, покликаних стимулювати інноваційну активність в країні та забезпечити належний та ефективний рівень охорони і захисту прав інтелектуальної власності: (i) мінімізація та оптимізація переліку адміністративних послуг та приведення їх у відповідність до вимог ст. 11 Закону про адмінпослуги; (ii) плата за однакові за сутністю адміністративні послуги для різних об'єктів повинна бути однаковою; (iii) адміністративна плата має бути однаковою для всіх суб'єктів інтелектуальної власності незалежно від їх статусу та співвідношення приналежності; (iv) встановлення справедливого співвідношення між розмірами плати за адміністративні послуги, що стосуються винаходів з аналогічними адміністративними послугами, що стосуються корисних моделей.

Вищі рівні зборів за дії з набуття прав на корисні моделі не відповідає сутності даного об'єкту порівняно з винаходами, адже до корисних моделей застосовуються нижчі вимоги до їх охороноспроможності, а патенти на корисні моделі мають коротші строки дії. Тобто, за набуття прав на більш «слабкі» за своєю суттю об'єкти потрібно сплачувати більші розміри зборів. Як наслідок, це призведе до зниження у сумлінних заявників (особливо представників малого і середнього бізнесу) мотивації у розробці та реалізації інновацій через неспівставно високі витрати на охорону прав інтелектуальної власності;

(iv) встановлення розмірів зборів за дії з ОПВ залежно від рівня економічного розвитку та зростання економіки нашої країни. На рис. 2 представлена інформація стосовно співвідношення поточного та перспективного рівня витрат суб'єктів господарювання, пов'язаних з набуттям прав власності на винаходи, корисні моделі та промислові зразки (у % до ВВП (ПКС) на душу населення у 2016 р.). Як видно з представлених розрахунків, із затвердженням нових розмірів зборів за дії з ОПВ, для України будуть характерні більші відношення рівня витрат на набуття прав на об'єкти промислової власності порівняно з країнами, що посідають вищі позиції у рейтингу Глобальний інноваційний індекс-2018. Аналогічна ситуація характерна і для витрат на подання, експертизу та реєстрацію знаків для товарів і послуг.

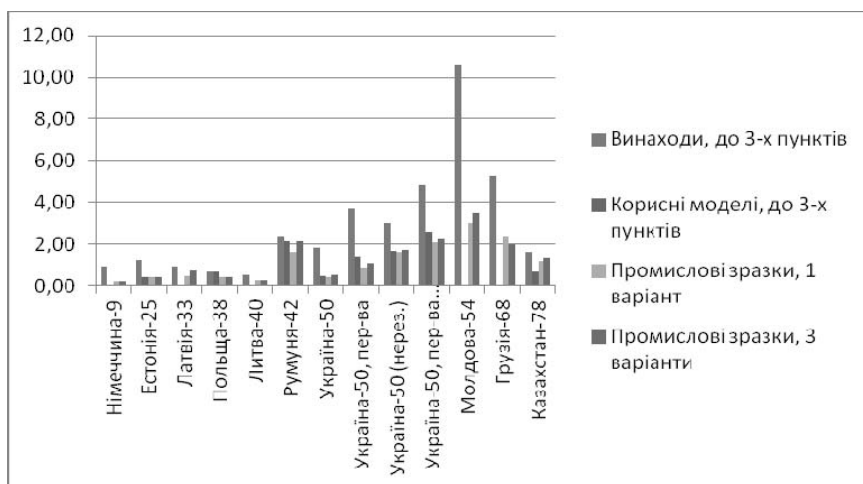

Рис. 2: Відношення витрат на набуття прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки, у % до ВВП (ПКС) на душу населення у 2016 р.

Джерело: розраховано автором за даними [7; 9-11; 24; 25]

(vi) встановлення розміру адміністративної плати за дії за підтримання чинності патентів на винаходи та корисні моделі з урахуванням життєвого циклу інновацій. Показовим є досвід Польщі, в якій плата за підтримання чинності патентів на винаходи та корисні моделі за 4-8 роки є нижчою, ніж за попередні та наступні періоди. На рис. 3 наведені показники показника ковзної середньої відносних розмірів зборів за підтримання чинності патентів на винаходи в Україні та в країнах з вищим рейтингом інноваційної активності. Можна побачити, що в Україні перспективні розміри зборів за підтримання чинності патентів на винаходи в цілому будуть суттєво вищими порівняно з усіма досліджуваними країнами і не відповідатимуть ані життєвому циклу інновацій, ані рівню розвитку економіки нашої країни. Так, на ранніх стадіях життєвого циклу інновацій (1-3 роки підтримання чинності патентів) зазначений розмір зборів є більшим за аналогічний показник у Німеччині у 6 разів. Серед досліджуваних зарубіжних країн найменше значення показника ВВП (ПКС) на душу населення має Румунія (перевищуючи при цьому в 2,78 рази його значення для України). При цьому в Україні відносний показник витрат на підтримання чинності патентів за 7-9 роки знаходиться на одному рівні з Румунією, а в інші періоди – перевищує їх значення на 23,9-51,4%.

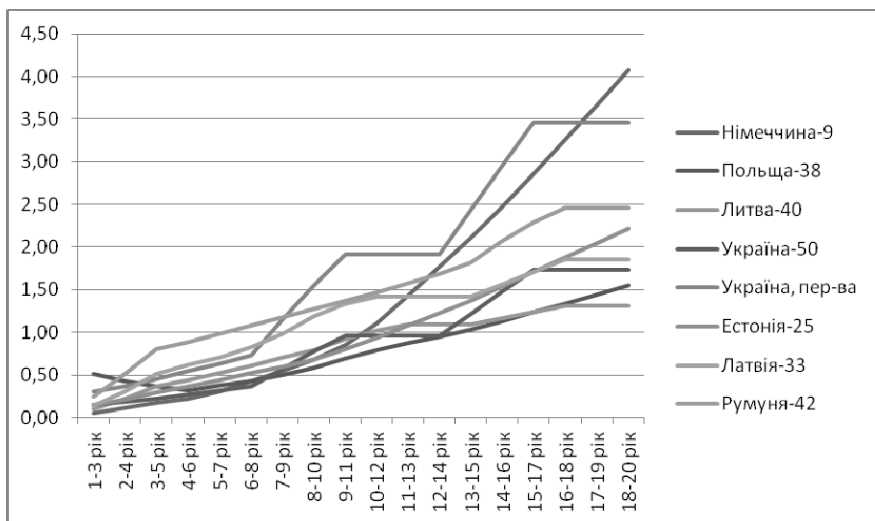

Рис. 3. Ковзна середня зборів за підтримання чинності патентів на винаходи, % до ВВП (ПКС) на душу населення

Джерело: розраховано автором за даними [7; 9-11; 24; 25]

Додатковим підтвердженням невідповідності розмірів зборів за підтримання чинності патентів життєвому циклу інновацій та рівню розвитку економіки країни в цілому є дані Табл. 1, де представлені абсолютні та відносні значення сумарної вартості витрат суб'єктів господарювання на підтримання чинності патентів на винаходи і корисні моделі. Як видно з представлених розрахунків, для нашої країни характерні зависокі відносні значення показника, що досліджується. Так, незважаючи на те, що ВВП (ПКС) на душу населення в Україні становив менше 1/5 значення цього показника для Німеччини, відношення досліджуваного показника до середньодушового значення ВВП (ПКС) для винаходів в перспективі (після підвищення) перевищуватиме на 5,95 п.п. аналогічний показник для Німеччини. Що стосується корисних моделей, то навіть чинний показник відношення сумарних витрат на підтримання чинності патенту на корисну модель в Україні є більшим на 1,45 п.п. порівняно з аналогічним показником у Німеччині, а в перспективі розрив між цими показниками становитиме 4,74 рази. Однак в Німеччині вимоги до патентоспроможності даного об'єкту є вищими, ніж в нашій країні.

Таблиця 1

**ВІДНОСНІ ТА АБСОЛЮТНІ ПОКАЗНИКИ ПІДТРИМАННЯ
ЧИННОСТІ ПАТЕНТІВ НА ВИНАХОДИ ТА КОРИСНІ МОДЕЛІ**

Показник	Німеччина	Естонія	Латвія	Польща	Литва	Румунія	Україна	Україна, перспектива	Молдова	Грузія	Казахстан
ВВП (ПКС) на душу населення у 2016 р.	48861,00	29743,00	25587,00	27383,00	29838,00	23023,00	8270,00		5332,00	10005,00	25286,00
Сумарна вартість підтримання чинності патенту на винахід											
дол. США	14882,10	6100,87	5876,00	4571,85	4964,09	6689,60	1505,66		9040,00	4020,00	5475,60
1-5 роки	259,90	326,57	395,50	583,58	325,44	553,70	79,25		565,00	150,00	404,10
6-10 роки	1344,70	898,35	1299,50	703,81	1045,25	1356,00	249,06		1695,00	550,00	864,80
11-15 роки	4316,60	1824,95	1808,00	1304,99	1632,85	1954,90	460,38		2825,00	1220,00	1738,70
16-20 роки	8960,90	3051,00	2373,00	1979,47	1960,55	2825,00	716,98		3955,00	2100,00	2468,00
% до ВВП (ПКС) на душу населен- ня у 2016 р.	30,46	20,51	22,96	16,70	16,64	29,06	18,21		169,54	40,18	21,65
Сумарна вартість підтримання чинності патенту на корисну модель											
дол. США	1231,70	514,15	--	1287,39	--	565,00	328,30		--	--	961,90
1-5 роки	237,30	220,35	--	583,58	--	0,00	79,25		--	--	483,40
6-10 роки	994,40	293,80	--	703,81	--	565,00	249,06		--	--	478,50
% до ВВП (ПКС) на душу населен- ня у 2016 р.	2,52	1,73	--	4,70	--	2,45	3,97		--	--	3,80

Джерело: розраховано автором за даними [7; 9-11; 24; 25]

(vii) перегляд та наближення до практики зарубіжних країн підходів до встановлення розмірів зборів за підтримання чинності патентів на промислові зразки.

Проведений нами порівняльний аналіз розмірів зборів за підтримання чинності промислових зразків в Україні та зарубіжних країнах свідчить про те, що у досліджуваних країнах підтримання чинності патентів на зазначений об'єкт провадиться не щорічно, а одноразово за п'ятирічний період. На рис. 4 наведено абсолютні показники розмірів зборів за підтримання чинності патентів на промислові зразки в Україні та зарубіжних країнах. Як видно з даного рисунку, Україна характеризується відносно високим показником загальної вартості підтримання чинності патенту на промисловий зразок: на рівні 783,02 дол. США, а після запланованого зростання розмірів зборів зазначений показник сягне 2777,36 дол. США та буде найвищим серед досліджуваних країн.

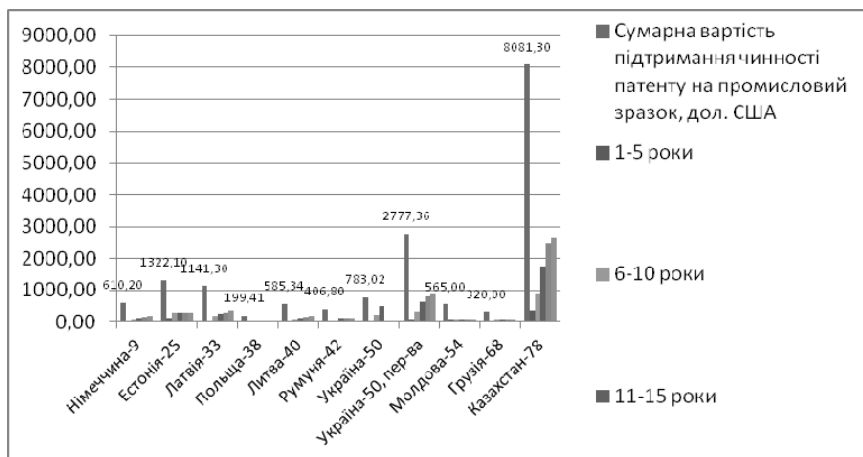

Рис. 4 Сумарна вартість витрат на підтримання чинності патенту на промисловий зразок

Джерело: розраховано автором за даними [7; 9-11; 24; 25]

Розрахований нами відносний показник вартості витрат на підтримання чинності патенту на промисловий зразок також свідчить про несприятливу ситуацію для суб'єктів господарювання в Україні. Дані розрахунків свідчать про те, що відношення перспективних розмірів зборів за підтримання чинності патенту на промисловий зразок до ВВП (ПКС) на душу населення для Укра-

їни становитиме 33,58%. У країнах Європи цей показник коливається від 1,25% (Німеччина) до 4,46% (Латвія). В Україні поточні розміри відносних витрат суб'єктів права промислової власності на підтримання чинності патентів на промислові зразки є суттєво вищими за аналогічний показник у досліджуваних зарубіжних країнах.

(viii) плата за подання заявки на знаки для товарів і послуг має бути єдиною у випадку, якщо заявка стосується товарів і/або послуг в одному-трьох класах МКТП. Проведений нами аналіз дає підстави стверджувати про те, що питома вага заявок, поданих в одному-трьох класах МКТП становить близько 90% від загальної їх кількості. Це є додатковим свідченням того факту, що діяльність середньостатистичного заявника «покривається» трьома класами МКТП. Це підтверджується і підходами до подання міжнародних заявок за Мадридською угодою та протоколом до неї, і також практикою запровадження національних зборів у таких країнах як Німеччина, Словаччина, Угорщина, Чехія та ін. На аналогічних засадах має базуватися і плата за надання адміністративних послуг за продовження строку дії свідоцтв на знаки для товарів і послуг із можливістю у власника свідоцтва обрати для продовження певні класи товарів і/або послуг, при цьому розмір плати за продовження строку дії свідоцтва не повинен перевищувати розмір плати за подання та реєстрацію заявки з аналогічним обсягом прав.

(ix) адміністративна плата за поновлення та продовження пропущених строків має встановлюватися виходячи із єдиних підходів (наприклад, шляхом запровадження його підвищеного розміру (у %) до плати за дії, строк оплати якої продовжується або поновлюється);

(x) адміністративна плата за внесення до відповідних реєстрів відомостей про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності має виконувати статистичну функцію та сприяти збору інформації щодо розмірів винагороди за розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Як приклад, у Латвії офіційний збір за реєстрацію договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності для різних ОПВ складає 40,00-45,00 євро, в Естонії – 32,00 євро, у сусідній Польщі – 70,00 злотих (близько 18,00 євро). В Україні ж планується збільшити розмір зборів за внесення до відповідних реєстрів відомостей про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності до 2400,00 грн (тобто до рівня 80,00 євро).

(xi) на подібних засадах має встановлюватися плата за адміністративні послуги по внесенню змін в найменування та/або адресу заявника/власника охоронного документу;

(xii) плата за досудове врегулювання спорів не повинна бути вищою, ніж розмір збору за подання позову до суду з аналогічною вимогою, адже в протилежному випадку такий стан справ можна розглядати як обмеження права суб'єктів господарювання на досудовий розгляд спорів. У передбаченій проектом Постанови КМУ редакції розмір збору за визнання знаку добре відомим становить 24000,00 грн, а розмір судового збору за подання аналогічної заяви в суд орієнтовно складатиме 3500,00-8900,00 грн.

Висновки: Підсумовуючи вищевикладене, слід констатувати, що чинні розміри зборів за дії з ОПІВ в Україні встановлені без врахування рівня розвитку національної економіки. Перспективні розміри зборів вимагають ґрунтовного перегляду. Державна політика у сфері інтелектуальної власності має бути спрямована на забезпечення належного та недискримінаційного доступу суб'єктів господарювання до охорони та захисту прав на ОПІВ, через яку досягається підвищення їх конкурентоспроможності. Забезпечення такого доступу може здійснюватися через повноцінне включення зборів за дії з ОПІВ в систему надання адміністративних послуг, що відповідатиме світовому досвіду, принципам, покладеним в основу адміністративної реформи в Україні, а також взятим Україною зобов'язанням за Угодою про асоціацію з паралельним вдосконаленням національного законодавства у сфері інтелектуальної власності та завершенням реформи системи інтелектуальної власності, курс на реалізацію якої було взято у 2016 р.

Список літератури:

1. Сасенко А.І. Види адміністративних послуг, о надаються у сфері інтелектуальної власності в Україні // Право і суспільство. – 2014. — № 3. – С. 224-228;
2. Сасенко А.І. Особливості правового регулювання платності адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності // Науковий вісник Ужгородського національного університету. — Сер.: ПРАВО. — Випуск 30, Т. 2 – 2015. — С. 69-72;
3. Сасенко А.І. Класифікація адміністративних послуг, що надаються у сфері інтелектуальної власності // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. – 2014. — № 10-2, Т. 1. – С. 135-137;

4. Сасенко А.І. перспективи розвитку адміністративних послуг у сфері інтелектуальної власності // науковий вісник Херсонського державного університету. – Сер.: Юридичні науки. – Випуск 3. Т. 2 – 2016. – С. 19-23;

5. Закон України «Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» № 1678-VII від 16.09.2014 року // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 40, ст. 2021;

6. Пояснювальна записка до проекту Постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1756 і від 23 грудня 2004 р. № 1716» (режим доступу: <http://me.gov.ua/Documents/Download?id=45a0eadb-44ea-46ee-a358-2b8dbe8fc72b>)

7. THE WORLD BANK — GDP GROWTH (ANNUAL %) (РЕЖИМ ДОСТУПУ: [HTTP://WWW.WORLDBANK.ORG/EN/COUNTRY/UKRAINE](http://www.worldbank.org/en/country/ukraine) TA

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2016&locations=UA&start=2007>);

8. The World Bank, Ukraine Economic Update – April 2017 (режим доступу: <http://www.worldbank.org/en/country/ukraine/publication/economic-update-spring-2017>);

9. Державний департамент інтелектуальної власності України: Річний звіт за 2007 р. – 65 с.

10. Державна служба інтелектуальної власності України: Річний звіт за 2011р. — 65 с.

11. Державна служба інтелектуальної власності України: Річний звіт за 2016 р. — 74 с.

12. World Intellectual Property Organization – Statistical Country Profiles (режим доступу: http://www.wipo.int/ipstats/en/statistics/country_profile/).

13. Стратегії економічного розвитку у глобальній економіці: монографія / [А.М. Поручник, Я.М. Столярчук, А.М. Колот та ін.]: за заг. ред. А.М. Поручника та Я.М. Столярчука. – К.: КНЕУ, 2016. – 331, [5] с.

14. Писаренко Г.М. Адміністративні послуги в Україні: організаційно-правові аспекти: дис. на здобуття наук, ступеня канд.юрид.наук: спец. 12.00.07 Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право – 2006. – 196 с.

15. Закон України «Про ціни і ціноутворення» № 5007-VI від 21 червня 2012 р. // (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 19-20, ст.190).

16. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 червня 2016 року № 402-р «Про затвердження Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні» // Офіційний вісник України від 14.06.2016 — 2016 р., № 44, стор. 48, стаття 1625, код акта 82089/2016.

17. Національна доповідь 2017 «Цілі сталого розвитку: Україна» на період до 2030 року (режим доступу: http://www.un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf).

18. Указ Президента України від 12 січня 2015 р № 5/2015 «Про затвердження Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» // Офіційний вісник України від 23.01.2015 — 2015 р., № 4, стор. 8, стаття 67, код акта 75358/2015;

19. Перчинская, Наталья. Рынок объектов интеллектуальной собственности Молдовы: теоретические и практические аспекты // Vector European: Revista de cercetări socio-umanistice. 2014, nr.2, p.p. 84-95.

20. Global innovation index 2017 (режим доступу: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf);

21. Global innovation index 2018 (режим доступу: <https://www.globalinnovationindex.org/Home>).

22. Матеріали круглого столу на тему: «Чи є підстави та потреба у підвищенні зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти ІВ?» // Офіційний сайт Всеукраїнської громадської організації «Асоціація правників України» // режим доступу: <http://uba.ua/documents/events/%D0%90%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D1%96%D0%B9%20%D0%A0%D0%B5%D1%94%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%9E%D0%86%D0%92.pdf>).

23. Закон України «Про адміністративні послуги» від 6 вересня 2012 року № 5203-VI // Відомості Верховної Ради України від 09.08.2013 — 2013 р., № 32, стор. 1705, стаття 409.

24. Migration and Mobility / Europe and Central Asia Economic Update, WORLD BANK ECA ECONOMIC UPDATE, October 2017. — 105 p. (режим доступу: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/28534/9781464812194.pdf>).

25. DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Warszawa, dnia 6 października 2016 r., Rozporządzenie Rady Ministrów dotyczące opłat z 2016 r. poz. 1623 (режим доступу: https://www.uprp.pl/uprp/_gALLERY/79/19/79191/Rozporzadzenie_Rady_Ministrow_dotyczace_oplat_z_2016_r_poz_1623.pdf).

References:

1. Saienko A.I. Vydy administratyvnykh posluh, o nadaiutsia u sferi intelektualnoi vlasnosti v Ukraini // Pravo i suspilstvo. — 2014. — № 3. — S. 224-228.

2. Saienko A.I. Osoblyvosti pravovoho rehuliuвання platnosti administratyvnykh posluh u sferi intelektualnoi vlasnosti // Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. — Ser.: PRAVO. — Vypusk 30, T. 2 — 2015. — S. 69-72.

3. Saienko A.I. Klasyfikatsiia administratyvnykh posluh, shcho naidutsia u sferi intelektualnoi vlasnosti // Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Yurysprudentsiia. – 2014. — № 10-2, T. 1. – S. 135-137.

4. Saienko A.I. perspektyvy rozvytku administratyvnykh posluh u sferi intelektualnoi vlasnosti // naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. – Ser.: Yurydychni nauky. – Vypusk 3. T. 2 – 2016. – S. 19-23.

5. Zakon Ukrainy «Pro ratyfikatsiiu Uhody pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyim derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony» № 1678-VII vid 16.09.2014 roku // Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2014, № 40, st. 2021.

6. Poiasniuvalna zapyska do proektu Postanovy Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro vnesennia zmin do postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27 hrudnia 2001 r. № 1756 i vid 23 hrudnia 2004 r. № 1716» (rezhym dostupu: <http://me.gov.ua/Documents/Download?id=45a0eadb-44ea-46ee-a358-2b8dbe8fc72b>).

7. The World Bank — GDP growth (annual %) (rezhym dostupu: <http://www.worldbank.org/en/country/ukraine> ta

<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2016&locations=UA&start=2007>).

8. The World Bank, Ukraine Economic Update – April 2017 (rezhym dostupu: <http://www.worldbank.org/en/country/ukraine/publication/economic-update-spring-2017>);

9. Derzhavnyi departament intelektualnoi vlasnosti Ukrainy: Richnyi zvit za 2007 r. – 65 s.

10. Derzhavna sluzhba intelektualnoi vlasnosti Ukrainy: Richnyi zvit za 2011r. — 65 s.

11. Derzhavna sluzhba intelektualnoi vlasnosti Ukrainy: Richnyi zvit za 2016 r. — 74 s.

12. World Intellectual Property Organization – Statistical Country Profiles (rezhym dostupu: http://www.wipo.int/ipstats/en/statistics/country_profile/)

13. Stratehii ekonomichnoho rozvytku u hlobalnii ekonomitsi: monohrafiia / [A.M. Poruchnyk, Ya.M. Stoliarchuk, A.M. Kolot ta in.]: za zah. red. A.M. Poruchnyka ta Ya.M. Stoliarchutska. – K.: KNEU, 2016. – 331, [5] c.

14. Pysarenko H.M. Administratyvni posluhy v Ukraini: orhanizatsiino-pravovi aspekty: dys. na zdobuttia nauk, stupenia kand.iuryd.nauk: spets. 12.00.07 Administratyvne pravo i protses; finansove pravo; informatsiine pravo – 2006. – 196 s.;

15. Zakon Ukrainy «Pro tsiny i tsinoutvorennia» № 5007-VI vid 21 chervnia 2012 r. // (Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2013, № 19-20, st.190);

16. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01 chervnia 2016 roku № 402-r «Pro zatverdzhennia Kontseptsii reformuvannia derzhavnoi

systemy pravovoi okhorony intelektualnoi vlasnosti v Ukraini» // Ofitsiinyi visnyk Ukrainy vid 14.06.2016 — 2016 r., № 44, stor. 48, stattia 1625, kod akta 82089/2016;

17. Natsionalna dopovid 2017 «Tsili staloho rozvytku: Ukraina» na period do 2030 roku (rezhym dostupu: http://www.un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf)

18. Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 12 sichnia 2015 r № 5/2015 «Pro zatverdzhennia Stratehii staloho rozvytku «Ukraina-2020» // Ofitsiinyi visnyk Ukrainy vid 23.01.2015 — 2015 r., № 4, stor. 8, stattia 67, kod akta 75358/2015;

19. Perchynskaia, Natalia. Рынок объектов интеллектуальной собственности Молдовы: теоретические и практические аспекты // Vector European: Revista de cercetări socio-umanistice. 2014, nr.2, p.p. 84-95.

20. Global innovation index 2017 (rezhym dostupu: http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2017.pdf);

21. Global innovation index 2018 (rezhym dostupu: <https://www.globalinnovationindex.org/Home>);

22. Materialy kruhloho stolu na temu: «Chy ye pidstavy ta potreba u pidvyshcheni zboriv za dii, poviazani z okhoronoiu prav na obiekty IV?» // Ofitsiinyi sait Vseukrainskoi hromadskoi orhanizatsii «Asotsiatsiia pravnykiv Ukrainy» // rezhym dostupu: <http://uba.ua/documents/events/%D0%90%D1%82%D0%B0%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D1%96%D0%B9%20%D0%A0%D0%B5%D1%94%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%9E%D0%86%D0%92.pdf>);

23. Zakon Ukrainy «Pro administratyvni posluhy» vid 6 veresnia 2012 roku № 5203-VI // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy vid 09.08.2013 — 2013 r., № 32, stor. 1705, stattia 409;

24. Migration and Mobility / Europe and Central Asia Economic Update, WORLD BANK ECA ECONOMIC UPDATE, October 2017. — 105 p. (rezhym dostupu: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/28534/9781464812194.pdf>)

25. DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Warszawa, dnia 6 października 2016 r., Rozporządzenie Rady Ministrów dotyczące opłat z 2016 r. poz. 1623 (rezhym dostupu: https://www.uprp.pl/uprp/_gALLERY/79/19/79191/Rozporzadzenie_Rady_Ministrow_dotyczace_oplat_z_2016_r._poz._1623.pdf)